

HECTOR MALOT

Be šeimoms

Alma littera

I SKYRIUS

Kaime

Esu rastinukas.

Bet iki aštuonerių metų šito nežinojau ir buvau įsitikinęs, kad aš, kaip ir kiti vaikai, turiu motiną, nes kai verkdavau, viena moteriškė meiliai apkabindavo ir guosdavo mane, ir mano ašaros tučtuojau nudžiūdavo.

Vakare, kai guldavau į savo lovelę, ta pati moteriškė prieidavo ir pabučiuodavo mane, o šaltą žiemą šildydavo rankomis sustirusias mano kojas, dainuodama dainelę, kurios gaidą ir žodžius puikiai ligi šiol prisimenu.

Jeigu audra užklupdavo mane beganant mūsų karvę dirvonuose, ji išbėgdavo manęs pasitikti ir, stengdamasi pridengti nuo lietaus, apsiausdavo man galvą ir pečius vilnoniu savo sijonu.

Pasakodavau jai savo sielvartus, ginčus su draugais, ir ji visuomet mokėdavo vienu kitu meilium žodžiu nuraminti ir sudrausti mane.

Nuolatinis jos rūpestingumas, atidumas ir gerumas rodė ją esant mano motina. Bet štai kaip sužinojau, kad aš buvau tik įsūnis.

Šavanono kaimelis, kuriame užaugau ir praleidau vaikystę, – vienas neturtingiausių kaimų Vidurio Prancūzijoje. Žemė čia labai nederlinga, ir ją reikia nuolat tręšti, todėl įdirbtų ir apsėtų laukų šitame krašte itin maža, visur tik platūs dirvonai. Už dirvonų prasideda plynės, kurias gairina šalti, atšiaurūs vėjai, nepalankūs medžiams; užtat medžių teuztinkama čia retai, ir tie patys kažin kokie neūžaugos, sukembėję, nususę. Tikri, dideli medžiai – gražūs, vešlūs kaštonai ir galingi ąžuolai – auga tik paupių slėniuose.

Viename tokiam slėnyje, prie sraunaus ir vandeningo upeliūkščio, stūksojo trobelė, kurioje praleidau pirmuosius savo vaikystės metus. Joje gyvenau tik aš su mama; jos vyras buvo akmenškaldys ir, kaip dauguma šitos vietovės valstiečių, gyveno ir dirbo Paryžiuje. Nuo to laiko, kai aš paūgėjau ir įgijau proto, jis nė karto nebuvo parvažiavęs namo. Retkarčiais atsiųsdavo žinių apie save per kurį iš savo draugų, grįžtančių į kaimą.

– Tetule Barberen, jūsų vyras sveikas! Jis siunčia labų dienų ir prašo perduoti jums pinigų. Štai jie. Prašom suskaičiuoti.

Motulei Barberen visiškai pakakdavo šių trumpučių žinelių: vyras sveikas, dirba Paryžiuje, nes ten turėjo darbo. Jis tikėjosi užkalsiās šiek tiek pinigėlio, o paskui sugrįšiās į kaimą pas pačią. Už sutaupytus pinigus vylėsi nugalvėsi tuos metus, kai jiedu nukaršiā ir nebeįstengsiā dirbti.

Vienā lapkričio vakarā prie mūsų vartelių sustojo kažkoks nepažįstamas žmogus. Aš tarpduryje laužiau žagarus krosniai kūrenti. Žmogus nėjo pro vartelius, tik žvilgtelėjo per viršų ir paklausė:

– Ar čia gyvena tetulė Barberen?

Paprašiau jį vidun.

Nepažįstamasis stumtelėjo vartelius ir iš lėto žengė trobos link. Matyt, jis ilgai klampojo blogais pabjurusiais kekliais, nes nuo galvos ligi kojų buvo apsitaškęs purvu.

Motulė Barberen, išgirdusi mane su kažin kuo besikalbant, tučtuojau atbėgo – tas žmogus dar nebuvo spėjęs peržengti trobos slenksčio.

– Atnešiau jums žinių iš Paryžiaus, – tarė jis.

Šie paprasti ir ne kartą girdėti žodžiai buvo ištarti visai kitokiu tonu negu visada.

– Dieve mano! – sukliko motulė Barberen, išgąstingai sunerdama rankas. – Žeromą tikriausiai ištiko nelaimė?

– Na taip, tik nereikia prarasti galvos ir išsigąsti. Teisybė, jūsų vyras smarkiai nukentėjo, bet jis gyvas. Galimas daiktas, kad liks luošas. Dabar jis ligoninėje. Aš taip pat ten greta jo gulėjau. Sužinojęs, kad grįžtu namo į sodžią, Barberenas paprašė užėiti pas jus ir papasakoti visa, kas

nutiko. Likite sveiki, aš labai skubu. Man dar liko eiti geras kelio galas, o netrukus sutems.

Motulė Barberen, aišku, norėjo sužinoti viską kuo smulkiau ir ėmė įkalbinėti nepažįstamąjį pasilikti vakarienės bei pernaktoti.

– Keliai prasti. Sako, vilkų pasirodę. Verčiau rytoj rytą leistis į kelionę.

Nepažįstamasis atsisėdo prie krosnies ir, valgydamas vakarienę, papasakojo, kaip įvyko nelaimė.

Tuo metu, kai Barberenas dirbo statyboje, sugriuvę prastai įtvirtinti pastoliai ir jį prislėgę. Savininkas, remdamasis tuo, kad Barberenui nebuvo ko kioksoti po tais pastoliais, atsisakęs mokėti pašalpą už sužalojimą.

– Nepavyko vargšui, nepavyko... Bijau, kad jūsų vyras gali ničnieko negauti.

Stovėdamas priešais ugnį ir džiovindamas savo pastirusias nuo purvo kelnes, jis kartojo „nepavyko“ taip nuoširdžiai sielvartaudamas, jog buvo aišku, kad jis mielai taptų luošas, jei už tą būtų galima gauti atlyginimą.

– Vis dėlto, – tarė jis, baigdamas savo pasakojimą, – aš patariau Barberenui iškelti savininkui bylą.

– Bylą? Juk tas brangiai kainuos.

– Užtat jeigu bylą laimėsi...

Motulė Barberen labai norėjo važiuoti į Paryžių, bet tokia tolimesnė kelionė būtų labai brangiai atsiėjusi. Ji paprašė parašyti laišką į ligoninę, kur gulėjo Barberenas. Po keleto dienų mes gavome atsakymą, kad motulei nebūtina

važiuoti pačiai, bet ji turinti pasiųsti šiek tiek pinigų, nes Barberenas iškėlęs savininkui bylą.

Slinko dienos, savaitės, ir kartkartėmis ateidavo laiškas, kuriame vėl būdavo reikalaujama pinigų. Paskutiniame laiške Barberenas rašė, kad jeigu pinigų nesą, reikią negaištant parduoti karvę.

Tik tas, kas išaugęs kaime tarp vargšų valstiečių, žino, kokia didelė nelaimė parduoti karvę. Karvė – valstiečių šeimos maitintoja. Net labai gausi ir neturtinga šeima niekuomet nebadaus, jeigu jos tvarte yra karvė. Tėvas, motina, vaikai, suaugę ir maži – visi gyvi ir sotūs iš karvės.

Mudu su motule taip pat maitinomės ne per blogiausiai, nors mėsos beveik niekuomet nevalgydavome. Tačiau karvė buvo ne tik mūsų maitintoja, bet ir bičiulė.

Karvė – išmintingas ir geras gyvulys, puikiausiai suprantęs žmogaus žodžius ir meilumą. Mes nuolat šnekučiuodavomės su savo Žalute, ją glostydavome ir lepindavome. Žodžiu, mes mylėjome ją, ir ji mylėjo mus. Ir štai dabar teko skirtis.

Į namus atėjo pirkėjas: raukydamasis, linguodamas galvą, jis ilgai ir atidžiai apžiūrinėjo Žalutę iš visų pusių. Pasakui, pasakęs kokį šimtą kartų, kad ji jam visai netinkama, nes maža pieno teduodanti, o ir tą labai liesą, galiausiai pareiškė, kad perkąs ją tik dėl savo gerumo ir norėdamas padėti tokiai puikiai moteriai kaip tetulė Barberen.

Vargšė Žalutė, tarytum suprasdama, kas dedasi, nenorėjo eiti iš tvarto ir gailiai sumykė.

– Prieik ir sušerk jai, – kreipėsi į mane pirkėjas, nusi-traukęs nuo kaklo botagą.

– Nereikia, – pasipriešino motulė Barberen. Ir, paėmu-si karvę už saito, meiliai pasakė: – Eime, mano gražuolėle, eime!

Žalutė nesispardama klusniai išėjo į kelią. Naujasis šei-mininkas pririšo ją prie savo vežimo, ir tuomet jai norom nenorom teko sekti paskui arklį. Mes grįžome į trobą, bet dar ilgai girdėjome ją mūkiant.

Nebeliko nei pieno, nei sviesto. Rytą – riekelė duonos, vakare – bulvės su druska.

Pardavus Žalutę, netrukus atėjo Užgavėnės. Praėju-siais metais per Užgavėnės motulė Barberen buvo pri-kepusi skanių skaniausių sklindžių bei paplotėlių, ir aš sušveičiau jų tiek daug, jog ji buvo labai patenkinta. Bet tada mes turėjome Žalutę. „Dabar, – liūdnai mažčiau, – nebėra nei pieno, nei sviesto, ir mes nebegalime išsikepti sklindžių.“ Tačiau apsirikau: motulė Barberen ir šį kartą nusprendė palepinti mane.

Nors motulė labai nemėgdavo skolintis, ji vis dėlto pa-prašė vieną kaimynę lašelio pieno, o kitą – krislelio svies-to. Sugrįžęs vidurdienį namo, išvydau, kad ji beria miltus į didelį molinį puodą.

– Miltai? – nustebęs šūktelėjau aš, eidamas prie jos.

– Taip, – atsakė motulė. – Bene tu nematai? Puikūs kvietiniai miltai. Pauostyk, kaip gardžiai kvepia.

Labai norėjau sužinoti, ką ji taisys iš šitų miltų, tačiau nesiryžau klausti, nenorėdamas priminti, kad dabar Užgavėnės. Bet ji pati prabilo:

– Kas daroma iš miltų?

– Duona kepama.

– O dar kas?

– Tyrė verdama.

– Na, o dar?

– Iš tikrųjų nežinau...

– Ne, tu puikiausiai žinai ir labai gerai atsimeni, kad šiandien Užgavėnės ir kepami sklandžiai bei paplotėliai. Bet mes neturime nei pieno, nei sviesto, todėl tu ir tyli, nes bijai įskaudinti mane. Tačiau aš nusprendžiau suruošti tau šventę ir iš anksto visa kuo pasirūpinau. Nagi, žvilgtelk į skrynią.

Beregint atvožiau skrynios viršų ir išvydau tenai pieną, sviestą, kiaušinius ir tris obuolius.

– Paduok man kiaušinius ir nulupk obuolius, – tarė motulė.

Kol aš lupau ir pjausčiau plonytėmis skiltelėmis obuolius, ji įkūlė kiaušinius į miltus, o paskui ėmė maišyti juos, pildama po truputį pieno. Užmaišiusi tešlą, motulė pastatė ją į karštus pelenus, kad pakiltų. Dabar beliko tik kantriai laukti vakaro, nes sklandžius ir paplotėlius turėjome valgyti per vakarienę.

Teisybę pasakius, diena atrodė man labai ilga, ir aš ne kartą žvilgčiojau po rankšluosčiu, kuriuo buvo uždengtas puodas.

– Tu atšaldysi tešlą, – sakė man motulė, – ji blogai iškils.
Bet ji kilo puikiai ir rūgdama skleidė malonų kiaušinių
bei pieno kvapą.

– Prilaužyk sausų žabarų, – paliepė motulė. – Krosnis
turi būti labai karšta ir nerūkti.

Pagaliau sutemo, ir mes užžiebėme žvakę.

– Pakurk krosnį.

Nekantraudamas laukiau šių žodžių, tad motulei ne-
bereikėjo jų kartoti. Netrukus židinyje įsiliepsnojo skaisti
ugnis ir nuplieskė kambarį virpančia šviesa. Motulė paė-
mė nuo lentynos keptuvę ir uždėjo ją ant ugnies.

– Atnešk man sviesto.

Peilio galiuku ji pasmeigė krislelį sviesto ir padėjo ant
keptuvės, kur jis bematant ištirpo.

Oi, koks nuostabus kvapas pasklido po visą kambarį,
kaip džiugiai ir linksmai sučirškė ir sušnypštė sviestas! Aš
buvau pakerėtas šitos žavingos muzikos, bet staiga nugir-
dau kieme žingsnius. Kas galėtų šiuo metu pas mus atsi-
danginti? Matyt, kaimynė nori pasiskolinti ugnelės. Tačiau
tuojau pat nuvijau šią mintį, nes motulė Barberen įmurkdė
didžiulį šaukštą į puodą, pakabino tešlos ir išpylė į keptu-
vėlę. Argi tokiu metu dar galėjai galvoti apie ką nors kita?

Staiga kažkas garsiai pasibeldė, ir durys girgždėdamos
atsivėrė.

– Kas ten? – paklausė motulė Barberen neatsigręždama.

Įžengė žmogus, apsilikęs marškone palaidine, su di-
dele lazda rankose.

Be šeimos

– Žiūrėk tu man, nagi čia tikra puota! Meldžiamieji, nesivaržykite! – šiurkščiai tarė jis.

– Ak, Dieve mano! – sušuko motulė Barberen ir bema-
tant nukėlė keptuvę ant žemės. – Argi čia tu, Žeromai?

Paskui ji pagriebė mane už rankos ir stumtelėjo prie
žmogaus, stovinčio ant slenksčio:

– Štai tavo tėvas.

Šeimos maitintojas

Aš priėjau, norėdamas jį apkabinti, bet jis atstūmė mane lazda.

– Kas čia?

– Remis.

– Juk tu man rašei...

– Taip, bet... tai buvo netiesa, nes...

– Ak šit kaip, netiesa!

Ir pakėlęs lazdą jis žengė keletą žingsnių prie manęs. Aš instinktyviai pasitraukiau atbulas.

Kas gi čia dabar? Kuo aš nusikaltau? Kodėl jis atstūmė mane, kai norėjau jį apkabinti? Bet mano sujaudintas protas nepajėgė taip greit atsakyti į šiuos klausimus.

– Matau, kad ruošiate Užgavėnes, – tarė Barberenas. – Puiku, aš labai išalkęs. Ką tu taisai vakarienei?

– Sklindžius kepu.

– Bene sklindžiais tu šersi žmogų, kuris nužygiavo pėsčias tiek kilometrų!

– Daugiau nieko neturiu. Mes tavęs nelaukėme.

– Kaip? Nieko nėra vakarienei?

Jis apžvelgė visus pašalius:

– Štai sviestas.

Paskui įsmeigė akis į tą vietą palubėje, kur paprastai kabindavome lašinius. Bet jau seniai ten nieko kito nekaubėjo, tik česnakų ir svogūnų vainikai.

– Štai svogūnai, – tarė jis ir numušė lazda vieną pynę. – Ketvertas penketas svogūnų, gabalas sviesto – ir išeis geras viralas. Nagi išimk sklindžius ir paspirgink svogūnų.

Išimti sklindžius iš keptuvės! Tačiau motulė Barberen neprieštaravo. Atvirkščiai, ji paskubėjo daryti tą, ką buvo įsakęs vyras, o šis atsisėdo ant suolo kertėje prie krosnies.

Nesiryždamas trauktis iš tos vietos, į kurią jis buvo su lazda mane įvaręs, aš dirsčiojau į jį atsirėmęs stalo.

Jis buvo kokių penkiasdešimties metų, negražaus, rūstaus veido. Po sužalojimo laikė galvą pakreipęs į šoną, ir tas teikė jam grėsmingumo.

Motulė Barberen vėl pastatė keptuvę ant ugnies.

– Bene tu manai išvirti valgį su tokiu krisleliu sviesto? – paklausė Barberenas. Ir pastvėręs lėkštę, kurioje buvo sviestas, žleptelėjo jį į keptuvę. – Nėra sviesto – vadinasi, nebus ir sklindžių!

Kitu metu tokia katastrofa tikriausiai būtų sukrėtusi, bet dabar aš jau nebesvajojau nei apie sklindžius, nei apie paplotėlius, o tik galvojau, kad šitas šiurkštus, rūstus žmogus – mano tėvas.

– Tėvas, mano tėvas... – mintimis kartojau.

– Ko kiurksai kaip mieta prarijęs, dėk ant stalo lėkštes! – po kurio laiko kreipėsi jis į mane.

Paskubėjau įvykdyti jo įsakymą. Sriuba buvo išvirta. Motulė Barberen išpilstė ją į lėkštes. Barberenas atsisėdo prie stalo ir ėmė godžiai srėbti, kartkartėmis sustodamas dėbteleti į mane.

Aš buvau taip susijaudinęs, jog negalėjau praryti nė šaukšto ir taip pat žvilgčiojau į jį, bet vogčiomis, nudeldamas akis, kai susidurdavau su jo žvilgsniu.

– Ką, negi jis visuomet tiek mažai tevalgo? – netikėtai paklausė Barberenas, rodydamas į mane.

– Oi ne, jis valgo gerai.

– Gaila! Būtų geriau, jei jis nieko nevalgytų.

Suprantama, kad nei aš, nei motulė Barberen neturėjome jokio noro kalbėti. Ji puldinėjo šen ir ten aplinkui stalą, stengdamasi patarnauti vyrui.

– Vadinasi, tu neišalkęs? – paklausė jis mane.

– Ne.

– Tai drožk miegoti ir pasistenk tuojau pat užmigti, kitaip aš supyksiu.

Motulė Barberen davė man ženklą, kad paklusčiau, nors aš nė nemaniau spirtis.

Kaip paprastai esti daugelyje valstiečių trobų, virtuvė buvo mums kartu ir miegamasis. Šalia krosnies stovėjo visa, ko reikia valgymui: stalas, skrynia maistui, spintelė su indais; kitame kambario gale vienoje kertėj buvo motulės Barberen lova, o priešingoje – mano, užskleista raudonos medžiagos užuolaida.

Paskubomis nusirengiau, bet užmigti, žinoma, negalėjau. Buvau nepaprastai susijaudinęs ir labai nelaimingas. Nejaugi šis žmogus – mano tėvas? Tad kodėl gi jis elgėsi su manimi taip šiurkščiai? Nusisukęs į sieną, veltui stengiausi nuvyti šias liūdnas mintis. Miegas neėmė. Netrukus išgirdau kažin ką einant prie mano lovos.

Iš lėtų ir sunkių žingsnių tuojau pažinau Barbereną. Karštas kvėpavimas padvelkė man į plaukus.

– Ar miegi? – išgirdau duslų balsą.

Nieko neatsakiau. Baisūs žodžiai „aš supyksiu“ dar skambėjo man ausyse.

– Miega, – tarė motulė Barberen. – Atsigulęs jis tuč-tuojau užminga. Gali ramiai kalbėti viską, jis tavęs neišgirs. Kaip baigėsi teismas?

– Byla pralošta! Teisėjai nutarė, jog aš pats kaltas, kad buvau po pastoliais, todėl savininkas nieko neturįs man mokėti. – Čia jis rėžė kumščiu į stalą ir kelis kartus nusikeikė. – Pinigai išleisti, aš luošas, mūsų laukia skurdas! Maža to: grįžtu namo ir randu čia vaiką. Malonėk paaiškinti, kodėl nepadarei taip, kaip aš liepiau?

– Todėl, kad negalėjau...

– Negalėjai atiduoti į pamestinukų prieglaudą?
– Sunku skirtis su vaiku, kurį išauginai ir kurį myli kaip tikrą sūnų.

– Bet juk jis ne tavo vaikas!

– Paskui norėjau atiduoti jį į prieglaudą, bet jis susirgo.

– Susirgo?

– Taip, jis sirgo, ir jeigu būčiau atidavusi jį tuo metu į prieglaudą, jis būtų ten miręs.

– O kai pagijo?

– Jis ilgai nesitaisė. Ligos puolė viena po kitos. Praėjo daug laiko. Ir aš nusprendžiau, kad jeigu galėjau maitinti jį ligi šiolei, galėsiu išmaitinti ir ateity.

– Kiek jam dabar metų?

– Aštuoneri.

– Na ką gi, aštuonerių metų jis eis tenai, kur turėjo seniai išsinešdinti.

– Žeromai, tu nepadarysi šito!

– Nepadarysiu? O kas man kliudys? Nejaugi manai, kad amžinai jį savo namuose laikysime?

Jiedu nutilo, ir aš galėjau atsikvėpti. Man taip suspaudė gerklę, jog vos neuždusau iš susijaudinimo. Motulė Barberen pasakė:

– Kaip tave Paryžius pakeitė! Seniau tu nebūdavai toks žiaurus.

– Paryžius ne tik pakeitė mane, bet ir suluošino. Dirbti nebegaliu, o pinigų nebeturime. Karvė parduota. Ar dabar galime maitinti svetimą vaiką, kai mums patiems nebėra ko valgyti?

– Bet jis mano.

– Jis toks pat tavo kaip ir mano. Šitas berniūkštis netinkamas kaimui. Apžiūrėjau jį valgydamas vakarienę: smulkaus sudėjimo, liesas, silpnų rankų ir kojų.

– Bet jis labai puikus, protingas ir geras berniukas. Jis mums uždirbs duoną.

– Kol kas mums reikia jam uždirbti, o aš dirbti nebegaliu.

– Bet jeigu atsiras jo tėvai, ką tada jiems pasakysi?

– Nusišiu juos į prieglaudą. Tačiau gana plepėti, įkyrėjo! Rytoj nuvesiu jį pas merą. O šįvakar noriu dar nueiti pas Fransua. Po valandos grįšiu.

Durys atsivėrė ir užsitrenkė. Jis išėjo.

Tuomet aš mikliai pašokau ir ėmiau šaukti motulę Barberen:

– Mama, mama!

Ji pribėgo prie mano lovos.

– Nejaugi atiduosį mane į prieglaudą?

– Ne, mažasis mano Remi, ne.

Ir ji stipriai mane apglėbusi karštai pabučiavo. Šis glamonėjimas padrąsino mane, ir aš lioviausi verkęs.

– Tai tu nemiegojai? – švelniai paklausė ji.

– Aš nekaltas.

– Nebaru tavęs. Vadinasi, tu girdėjai viską, ką šnekėjo Žeromas? Man seniai reikėjo papasakoti tau teisybę. Bet įpratau laikyti tave savo sūnumi, ir man sunku buvo prisipažinti, kad aš netikra tavo motina. Kas tavo motina

ir ar ji gyva, nežinia. Tu buvai rastas Paryžiuje, ir aure kaip visa tai nutiko. Kartą anksti rytą, eidamas į darbą, Žeromas išgirdo gatvėje garsiai verkiantį vaiką. Paėjęs keletą žingsnių, jis išvydo, kad ant žemės, prie sodo vartelių, guli mažas vaikutis. Tuo pat metu Žeromas pastebėjo už medžių besislapstantį žmogų ir suprato, kad tasai norėjo pažiūrėti, ar paims kas jo pamestą vaiką. Žeromas nežinojo, ką daryti; vaikas baisiai rėkė, tarytum nutuokdamas, kad pagalba čia pat. Tuo tarpu priėjo kiti darbininkai ir patarė Žeromui nunešti vaiką į policijos nuovadą. Ten vaiką išrengė. Jo būta sveiko gražaus berniuko, penkių šešių mėnesių amžiaus. Daugiau nieko nepavyko sužinoti, nes visos žymės jo marškinėliuose ir vystykliukuose buvo iškirptos. Policijos komisaras pasakė, kad teks atiduoti vaiką į pamestinukų prieglaudą. Tuomet Žeromas pasiūlė paimti tave, kol atsiras tavo tėvai. Man tada kaip tik buvo gimęs kūdikis, ir aš galėjau maitinti abudu. Taip aš tapau tavo motina.

– O, mama!

– Po trijų mėnesių mano vaikutis mirė, ir tuomet aš dar labiau prisirišau prie tavęs. Visai užmiršau, kad tu man netikras sūnus. Bet Žeromas neužmiršo ir matydamas, kad tavo tėvai neatsiranda, nutarė atiduoti tave į prieglaudą. Tu jau žinai, kodėl nepaklausiau jo.

– O, tik ne į prieglaudą! – sušukau stverdamasis jos. – Maldauju tave, mama, neatiduok manęs į prieglaudą!

– Ne, mano vaikuti, tu ten neisi. Aš tuo pasirūpinsiu. Žeromas visai neblogas žmogus. Vargas ir skurdo baimė verčia jį taip elgtis. Mes dirbsime, tu taip pat dirbsi.

– Taip, aš darysiu viską, ką tu panorėsi. Tik neatiduok manęs į prieglaudą.

– Gerai, neatiduosiu, bet su sąlyga, kad tu tuojau pat užmigsi. Nenoriu, kad sugrįžęs Žeromas pamatytų, jog tu nemiegi.

Karštai pabučiavusi, ji pasuko mane į sieną. Labai norėjau užmigti, bet buvau tiek sukrėstas ir susijaudinęs, jog ilgai negalėjau nurimti.

Vadinasi, motulė Barberen, tokia gera ir meili, nėra tikroji mano motina! Kas gi tada tikroji mano motina? Dar geresnė ir švelnesnė? Ne, tai neįmanoma.

Užtat tikrasis tėvas – tą puikiai supratau ir pajutau – nebūtų buvęs toks žiaurus kaip Barberenas, nebūtų spoksojęs į mane tokiomis piktomis akimis ir užsimojęs lazda. Jis nori atiduoti mane į prieglaudą! Žinojau, kad yra prieglauda, ir buvau matęs prieglaudos vaikų; jiems ant kaklo kabo metalinė plokštelė su numerėliu, jie murzini, prastai apvilkti, jie visų pašiepiami, užkabinėjami ir erzunami. O aš nenorėjau būti vaiku su numerėliu ant kaklo, nenorėjau, kad kas lakstytų paskui mane šaukdamas: „Prieglaudukas, prieglaudukas!“ Vien nuo šitos minties mane pradėjo krėsti toks šiurpas, kad net dantys barškėjo.

Laimė, Barberenas sugrįžo ne taip veikiai, kaip buvo žadėjęs, ir aš užmigau pirmiau, negu jis parėjo.